

TBMM
YEŞİLLER VE SOL GELECEK PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 1605

Tarih : 07-08-2023

2930

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhhan tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzük'ün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ç. Otlu
Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Gereğince; İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2023 Temmuz Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ'ine göre; 2023 yılının temmuz sonu itibarıyla 16 milyon 413 bin 359 işçiden 2 milyon 421 bin 940 işçinin sendikalara üyeliği bulunmaktadır. Sendikalaşma oranı yüzde 14,7 oranında gerçekleşmiştir. İşçilerin yüzde 85'inden fazlası sendikasız çalışmaktadır. Hizmet-İş, Türk Metal, Öz Sağlık-İş, Genel-İş, Tez Koop-İş, Belediye-İş ve Koop-İş, üye sayısı en çok olan sendikalardır. Ekonomik İşbirliği ve Kalkına Örgütünün (OECD) istatistiklerine göre Türkiye, OECD üyesi ülkeler içinde en düşük sendikalaşma ve toplu iş sözleşmesi kapsamına sahip ülkelerden birisidir. Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu'nun (ITUC) 30 Haziran 2023 tarihinde yayınladığı, 149 ülkeyi kapsayan, Küresel Haklar Endeksi 2023 raporunda; Türkiye, hayat pahalılığı ve işçi haklarına yönelik saldırılar açısından işçiler için en kötü 10 ülke arasında yer almaktadır. DİSK-Ar'ın, sendikalaşma üzerine yaptığı araştırma, işçi haklarının korunması ile demokrasinin gücü arasında net bağlantıyı ortaya koymuştur.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesine göre; Herkesin, sendika kurmaya ve kurulu bir sendikaya katılmaya hakkı vardır. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmesi, sendika kurma, faaliyette bulunma ve üst örgütlere üye olma ilkesini tanımlamıştır. Anayasa'nın 51.maddesi, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerin korunması ve geliştirilmesi için önceden izin almaksızın sendika kurmayı, sendikaya üye olmayı ve işçilerin sendika üyeliğinden ayrılmaya zorlanamayacağını güvence altına almıştır. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 87 No'lu Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi, 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu, sendikaya üye olduğu için işçinin iş akdinin feshedilemeyeceğini vurgulanmıştır. Türk Ceza Kanununda, sendikalı olma hakkının engellenmesine dönük baskı ve eylemlerin 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı düzenlenmiştir. Anayasa, yasalar ve uluslararası sözleşmelere rağmen, işçiler, sendikalı oldukları için hukuksuz bir şekilde işten çıkarılmakta, demokratik haklarını kullanmaları engellenmekte, baskı ve mobbinge maruz kalmaktadır.

Sendikalı oldukları için işten çıkartılan işçilerin iş akitlerinin feshi, 4857 Sayılı İş Kanunu'nun işverenin fesih hakkını düzenleyen 25. maddesine göre belirlenmiş olan SGK kodlarından; işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık yapmak, işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymayan davranışlarda bulunması Kod 46, İşçinin yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine hatırlatıldığı halde yapmamakta ısrar etmesi Kod 49'a dayandırılarak yapılmakta böylelikle işçilerin kıdem ve ihbar tazminatı almaları, işsizlik ödeneğinden yararlanmaları engellenmektedir. Çorum Bilsar Tekstil işçileri, Şanlıurfa TÜVTÜRK Araç Muayene İstasyonu işçileri, Aluform Pekintaş fabrikası işçileri örneğinde olduğu gibi Anayasal haklarını kullanarak sendikaya üye oldukları için hukuksuz bir şekilde işten çıkartılan işçiler hak aramak için mücadele etmek zorunda kalmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Türkiye'de İşçilerin yüzde 85'inden fazlasının sendikasız çalışmasının, sendikalaşma oranındaki düşüklüğün gerekçesi nedir?
- 2- Anayasa, yasalar ve uluslararası sözleşmelerle güvence altına alınmış temek bir hak olan sendikaya üye olma hakkını kullanan işçilerin işten çıkarılmalarını engellemek için ne gibi çalışmalar yapacaksınız?
- 3- Aluform Pekintaş fabrikası işçileri örneğinde olduğu gibi Türkiye'de sendikaya üye oldukları için işten çıkartılan işçilerin direnişleri Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir? Direnişteki işçilerin işten çıkartılma nedenleri için inceleme yapılmış mıdır? İşe iadeleri ve haklarının verilmesi için girişimleriniz olacak mıdır?
- 4- Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 25. maddesinde sendikaya üye olduğu için işçinin iş akdinin feshedilemeyeceği vurgulandığı halde, sendikalı işçileri işten çıkartan, sendikal hakların kullanılmasını engelleyen işverenlere ne tür yaptırımlarınız olacaktır?
- 5- Sendikaya üye olan işçileri tazminatsız olarak işten çıkartmak isteyen işverenlerin, SGK'nın fesih kodlarını kötü niyetli olarak kullandıkları iddialarına ilişkin inceleme yapılmakta mıdır?
- 6- Sendikaya üye oldukları için tazminatsız olarak işten çıkartılan, işsizlik ödeneğinden yararlandırılmayan işçilerin hak ihlalleri nasıl engellenecektir?
- 7- Sendikaya üye olma ve toplu iş sözleşmesi hakkını engelleyecek uygulamaları kaldırmak, sendikal hak ve özgürlükleri genişletmek için yasal düzenlemeler yapacak mısınız?
- 8- Muhalif sendikaya üye olan işçiler üzerinde baskı oluşturulduğu, işçilerin hükümete yakın sendikalara üye olmaya zorlandığı iddialarına ilişkin açıklamanız var mıdır?